

Eksamen Econ1410, Vår 2021, Sensorveiledning

Oppgave 1: Fordeling (25 poeng)

Flere av handelsteoriene tillater oss å belyse fordelings spørsmål og hvordan internasjonal handel virker på fordeling. Dette handler om inntektsfordeling:

- a) mellom grupper innad i et land som bidrar til produksjonen (f.eks. arbeidstakere versus kapitaleiere)
- b) mellom grupper innad i et land med ulike roller i markedet (produsenter versus konsumenter)

Gjør kort rede for hvilke(n) teori(er) som hjelper oss å belyse henholdsvis a), b) og c). Bruk grafer og tekst til å forklare hva handelsteori kan si oss om de ulike fordelings spørsmålene. Ta utgangspunkt i hva som er brukt på forelesningene og i læreboken i tilknytning til de ulike teoriene.

Svar:

- a) Besvarelsen bør vise til både Heckscher-Ohlin modellen/Stolper Samuelson teoremet og Ricardo viner modellen, og forklare at den første viser oss langsiktige effekter av handel mens det siste belyser kortsiktige effekter av handel. Den bør klargjøre at vi kan analysere virkningen av handel gjennom å se på en effektene av en prisendring, og analysere dette med begge modellen. Ricardo Viner bør være illustrert grafisk. Besvarelsen må karakterisere hvilke grupper som tjener på en prisendring og hvilke som taper, og at handel nettopp har ujevn effekt på gruppene.
- b) Besvarelsen bør ta utgangspunkt i en standard partiell likevektsmodell illustrert grafisk med et markeds kryss og vise hva som skjer når vi går fra autarki til en situasjon med verdenshandel og en pris under autarkipris. Den må få frem at forbrukerne tjener og produsentene taper.

Oppgave 2: Kilder til gevinster ved handel (25 poeng)

Handelsteoriene viser at det er flere kilder til gevinster ved handel.

- a) Gjør rede for hvilke teorier som informerer oss om kildene til gevinster ved handel og hvorfor handel gir gevinster i henhold til disse teoriene.
- b) Gjør rede for hvilke forutsetninger som ligger til grunn for at handel skal gi gevinster i henhold til de ulike handelsteoriene.
- c) Norge er et lite land med utstrakt utenrikshandel. Diskuterer hva som er viktige kilder til gevinster ved handel knyttet til henholdsvis norsk eksport og import.

Svar:

- a) Besvarelsen bør vise til de neoklassiske teoriene Heckscher –Ohlin og Ricardo hvor det er komparative fortrinn knyttet til teknologi eller faktortilgang som gir opphav til gevinster. I tillegg bør den vise til nyere handelsteori med imperfekt konkurranse, hvor det er utnyttelsen av stordriftsfordeler som gir opphav til gevinster, og forklare dette. Og besvarelsen bør også vise til teorien om imperfekt konkurranse og ulike foretak og forklare hvordan handel gir produktivetsforbedringer fordi de minst produktive presses ut og de mest produktive ekspanderer.
- b) Forutsetninger som er sentrale ifht gevinster ved handel
  - a. Neoklassiske modeller: landene må være forskjellige
  - b. Imperfekt konkurranse: eksistensen av stordriftsfordeler i produksjonen

- c. Bedriftene må ha ulik produktivitet innad i næringene
- c) På eksportsiden er det naturlig å trekke frem at Norge er rikt på naturressurser, og skille seg fra mange handelspartnere. Våre komparative er sentrale ifht hva vi eksporterer
- På importsiden er det i tillegg naturlig å trekke frem at mye av det vi importerer produseres med teknologi karakterisert av stordriftsfordeler, og dette bidrar i kombinasjon med komparative fortrinn til å gi oss rimeligere varer enn det vi ellers ville fått.

Oppgave 3: Handelspolitikk (25 poeng)

Vi har en rekke handelsteorier som viser at frihandel gir gevinster og er bedre for et land sett under ett, enn et regime med mer restriktiv handelspolitikk.

- Vis ved hjelp av en figur hvorfor et lite land er bedre tjent med frihandel enn med å innføre en toll.
- Hvordan forklarer vi at et lands myndigheter velger en handelspolitikk som baserer seg på tollbarrierer snarere enn frihandel? Baser din redegjørelse på økonomiske teorier.
- Hva har vært nøkkelen til WTOs suksess knyttet til reduksjon i handelsbarrierer?
- Hvorledes kan to land ende opp i handelskrig selv om de i utgangspunktet ville tjent på å praktisere frihandel med hverandre? Forklar.

Svar:

- Besvarelsen bør ta utgangspunkt i en partiell likevektsmodell med markedskryss og vise situasjonen før og etter toll, hvor «før» er en situasjon med verdensmarkedspris under autarkipris. Figuren må vise at konsumentene taper, produsentene vinner, myndighetene får skatteinntekter, men at samfunnet totalt sett taper.
- Besvarelsen bør forklare teorien om optimal toll og gjøre rede for betydningen av politisk økonomi og teori om kollektive handlinger.
- Besvarelsen bør forklare ideen bak multilaterale forhandlinger og lobbygrupper som utligner hverandre.

Oppgave 4: Koronarestriksjoner og arbeidsinnvandring (25 poeng)

Korona har ført til innreiserestriksjoner og med det til redusert arbeidsinnvandring. Forklar hva som skjer i en situasjon hvor arbeidsmigrasjon fra et land til et annet land reverseres.

- Gjør rede for hvem som taper og hvem som vinner på en slik endring på kort sikt gjennom å bruke tekst og grafisk illustrasjon.
- Vil vi forvente at konsekvensene på lang sikt blir de samme som på kort sikt? Forklar.

Svar:

- Besvarelsen skal bruke den grafiske modellen fra kapitlet om arbeidsinnvandring; et form for badekarsdiagram. Den skal vise at når innvandring reverseres så reduseres arbeidsstyrken i landet som mottok immigrasjon og øker i landet de emigrerte fra. Taperne er de som ikke lenger kan migrere og arbeidstakerne i landet som nå ikke

har emigrasjon, samt kapitaleierne i landet som hadde immigrasjon. Vinnerne er arbeidstakerne i landet som nå ikke får migranter og kapitaleierne i landet som nå ikke får emigrasjon.

- b) Nei, vi vil forvente andre konsekvenser på lang sikt. Besvarelsen skal gjøre rede for Rybzynski teoremet, som viser at endret allokering av det som er sektorspesifikke ressurser på kort sikt, men mobile ressurser på lang sikt, fører til at på lang sikt så påvirkes ikke faktor prisene. Dette er en deloppgave som krever en dypere forståelse og at man greier å se modellene i sammenheng.